

ADVIES 115

BELEIDSBRIEF 2008 'ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP,
INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL'

24 januari 2008

ADVIES 115

**BELEIDSBRIEF 2008 'ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP,
INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL'**

24 januari 2008

Inhoud

SITUERING.....	3
KLEMTONEN BELEIDSBRIEF 2008	3
ADVIES	4
FINANCIËLE MIDDELEN NOG ONTOEREIKEND	4
OMGEVINGSANALYSE UITBREIDEN MET INNOVATIE-INDICATOREN.....	4
NAAR EEN GEÏNTEGREERD EN SLAGVAARDIG BELEIDSDOMEIN	5
Omvorming van de VRWB tot SAR W&I laat op zich wachten	5
Regelgeving vereenvoudigen	5
Van technologieverkenningen naar concrete acties.....	5
Dialogoog met de 'stakeholders'	6
ACTIEPLAN ONDERZOEKSLOOPBAAN	6
Terechte aandacht.....	6
Nood aan prioritisering.....	7
Uitbouw academische loopbaan absolute noodzaak	7
Baekeland: alle stakeholders betrekken bij uitwerking.....	8
Versterking FWO-postdockorps	8
MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK EN WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	9
Meer wetenschap en innovatie in de media.....	9
DE VERDERE UITBOUW VAN HET VLAAMS WETENSCHAPS- EN INNOVATIEBESTEL, MET AANDACHT VOOR BUDGETTAIRE EVENWICHTEN.....	9
Inleiding.....	9
Versterken van zinvolle samenwerking	9
Versterken actoren	10
Optimaliseren randvoorwaarden.....	12
GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING	12
Actieplan internationale samenwerking	12
Bilaterale samenwerking	12
Multilaterale samenwerking.....	12

SITUERING

Op 26 oktober 2007 heeft minister Patricia Ceysens haar beleidsbrief 'Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse handel 2008' meegedeeld aan de Vlaamse Regering en vervolgens ingediend bij het Vlaams Parlement. De heer Koen Verlaeckt, adjunct-kabinetschef van minister Ceysens, heeft de beleidsbrief 2008 toegelicht in de Raad van 13 december 2007.

Naar goede gewoonte heeft de VRWB de beleidsbrief grondig bestudeerd en besproken en brengt er advies over uit. Voorliggend VRWB-advies werd voorbereid op basis van de besprekingen in de commissies Wetenschapsbeleid, Technologiebeleid, Federale en Internationale Samenwerking en de commissie Begroting en Financiën, ieder m.b.t. de hoofdstukken die tot hun werkterrein behoren.

De VRWB richt zijn advies in de eerste plaats aan de bevoegde minister, maar de Raad rekent ook op ondersteuning van Wetenschap en Innovatie door de volledige Vlaamse regering, gezien haar collectieve verantwoordelijkheid.

KLEMTONEN BELEIDSBRIEF 2008

Minister Patricia Ceysens zorgt met deze beleidsbrief voor verdere continuïteit in het wetenschaps- en innovatiebeleid, maar legt tegelijk de klemtoon op drie grote krachtlijnen:

- de versterking van samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen via onder meer de verhoging van de middelen van het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF), de opstart van het Baekeland-programma voor intersectorale mobiliteit, en de verhoging van de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het IOF en het SBO-programma;
- de versterking van de onderzoeksomgeving via extra middelen voor Hercules, Methusalem en het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) en voor de realisatie van het actieplan onderzoeksloopbaan;
- de versterking van innovatie via O&O-bedrijfsprojecten (ook competentiepolen, proeftuinen ...).

De extra 75 miljoen euro voor 2008 worden voornamelijk ingezet om deze krijtlijnen te ondersteunen.

ADVIES

FINANCIËLE MIDDELEN NOG ONTOEREIKEND

1. De beleidskredieten voor W&I worden in 2008 structureel verhoogd met 75 miljoen euro. Dit is uiteraard zeer positief en in lijn met het engagement uit het Innovatiepact.

Maar, waarschuwt de VRWB, 75 miljoen euro extra voor 2008, gevolgd door slechts 25 miljoen euro extra voor 2009, volstaan absoluut niet om de 1%-norm te halen. Afgelopen zomer (cf. advies 113 'Begroting W&I 2007') berekende de VRWB dat, tot 2010, jaarlijks een extra bedrag van ongeveer 200 miljoen euro nodig is om alsnog de O&O-norm te halen. 25 miljoen euro voor 2009 is dus zeker te weinig. Het gevaar bestaat dat de publieke bestedingen voor O&O (uitgedrukt i.f.v. het BBP) op het einde van de huidige legislatuur wel eens lager zouden kunnen liggen dan het niveau bij het begin van deze legislatuur. Dit lijkt bovendien in strijd met het uitgangspunt van de Vlaamse regering om O&O als prioriteit te stellen. De VRWB wil erover blijven waken dat het Innovatiepact gerespecteerd wordt.

De beleidsbrief creëert perspectieven voor een aantal mooie acties, maar die moeten ook echt kunnen doorgroeien in 2009. Daarnaast zijn er een aantal toekomstige initiatieven, zoals bijvoorbeeld het vervolgetraject van de VRWB-clusters, het translationeel onderzoek, de internationale dimensie voor het FWO ... die kansen moeten krijgen. Dit alles noodzaakt een ruimer budget dan de 25 miljoen euro waarin in 2009 voorzien wordt.

Positief is wel dat de Vlaamse regering zich in de Septemberverklaring heeft geëngageerd de toekomstige begrotingsoverschotten prioritair in te zetten voor onderzoek en ontwikkeling. De VRWB wil de Vlaamse regering daaraan herinneren en vraagt minister Ceysens om haar collega's te overtuigen meer middelen hiervoor vrij te maken.

2. De 75 miljoen euro aan extra middelen in 2008 zijn vrij evenwichtig verdeeld, wat aansluit bij VRWB-advies 114 inzake de verdere uitbouw van een competitief en evenwichtig wetenschaps- en innovatiebeleid. De minister verwijst in haar beleidsbrief naar dit advies en meer specifiek naar het essentiële belang van de versterking van zinvolle samenwerking voor onze kenniseconomie. In lijn met wat de VRWB gevraagd heeft, ondersteunt de beleidsbrief deze samenwerking en versterkt de individuele actoren.

3. Toch oordeelt de VRWB dat de extra middelen over te veel verschillende acties en instrumenten worden versnipperd en moeten gedeeld worden met steeds meer nieuwe actoren. Dit stemt niet overeen met het pleidooi van de VRWB voor een beperkt aantal sterke financieringskanalen. Ook het rapport Soete wijst op het gevaar voor versnippering.

OMGEVINGSANALYSE UITBREIDEN MET INNOVATIE-INDICATOREN

4. De VRWB herinnert aan de 11 VRWB-kernindicatoren die de Raad destijds op vraag van de minister voor W&I heeft uitgewerkt om het Innovatiepact op te volgen en die in 2007 voor een tweede maal werden ingevuld (cf. VRWB-advies 113). Deze innovatie-indicatoren zouden, naast de in de beleidsbrief gebruikte economische indicatoren, de geschetste omgevingsanalyse meer compleet maken.

Omvorming van de VRWB tot SAR W&I laat op zich wachten

5. De VRWB vraagt dringend werk te maken van de omvorming tot Strategische Adviesraad voor W&I. Het mandaat van de VRWB liep af eind januari 2007 en werd verlengd tot de SAR operationeel is, om continuïteit in de advisering te verzekeren. De VRWB pleit er daarom voor dat het SAR-decreet als een afzonderlijk decreet zou worden behandeld. Desgewenst kan dit achteraf nog in het Organiek decreet worden geïncorporeerd.

6. De VRWB brengt hierbij ook zijn aanbevelingen 30 en 30bis in herinnering. Een belangrijk aandachtspunt in beide was de samenstelling van de toekomstige SAR W&I. Daarbij dient de samenstelling representatief te zijn voor het innovatielandschap in Vlaanderen.

Regelgeving vereenvoudigen

7. In lijn met vorige VRWB-adviezen kaart de Raad opnieuw aan dat de regelgeving bij veel initiatieven vrij groot is. De complexiteit stijgt bovendien door het toenemend aantal kanalen dat gecreëerd wordt en de overlap tussen verschillende initiatieven. Dit wordt ook in het rapport Soete opgemerkt. De regelgeving zou zo uniform mogelijk moeten zijn en voldoende vrijheid laten.

8. Het Organiek decreet - waarin alle instrumenten, acties, agentschappen ... die met W&I te maken hebben, zijn opgenomen en dat momenteel in voorbereiding is - dient in die geest te worden ingevuld. Dit decreet moet worden aangegrepen om de acties te stroomlijnen en te harmoniseren. Het decreet dient de algemene structuren te creëren met inbouwen van de nodige flexibiliteit en vrijheid. Aan de hand van uitvoeringsbesluiten kunnen dan specifieke en gepaste modaliteiten worden uitgewerkt.

De VRWB beveelt de overheid aan om reeds in een zeer vroegtijdig stadium het advies over dit Organiek decreet aan de Raad voor te leggen.

Van technologieverkenningen naar concrete acties

9. De VRWB heeft in een verkenningstudie, eind 2006, 30 prioritaire domeinen binnen zes strategische clusters voor Vlaanderen gedefinieerd. Deze verkenningstudie kadert in het initiatief van de VRWB om een lange termijn referentiekader te ontwikkelen voor technologie en innovatie in Vlaanderen, rekening houdend met de eigen technoeconomische context enerzijds, met de internationale ontwikkelingen anderzijds, en de mogelijke en gewenste kruisbestuiving tussen beide.

In het vervolgttraject van de verkenningstudie tracht de VRWB te sensibiliseren, aansluiting te vinden bij internationale initiatieven en *ownership* te creëren bij een aantal leiders/trekkers vanuit een vraaggedreven perspectief. Concrete acties worden ondernomen waarbij een aantal strategische clusters verder uitgediept worden in functie van de aanwezige expertise in Vlaanderen en de gedefinieerde prioriteiten. De VRWB neemt in dit proces de rol van katalysator op en zoekt maximaal naar synergieën met reeds bestaande projecten. Belangrijk is ook de grote betrokkenheid van de actoren op het terrein. De effectieve uitwerking van de projecten die uit het natraject volgen, dienen via de bestaande financieringskanalen hun vervolg te kennen.

Tot slot wil de VRWB de rol van de verkenningsstudie als referentiekader bij het ontplooiën van O&O-initiatieven herhalen.

Dialogoog met de 'stakeholders'

10. De VRWB verwelkomt de aangekondigde dialoog met de *stakeholders* en vindt deze zeer goed geschikt om wederzijds onbegrip en wantrouwen weg te werken en elkaars wereld beter te leren kennen. Wat we nodig hebben, is een geëngageerde discussie om samenwerking ook mogelijk te maken vanaf de conceptuele fase van projecten. Dit vereist continu overleg, wederzijds vertrouwen en een leertraject. De VRWB, als forum en katalysator waarin academische wereld en socio-economische wereld met elkaar in discussie treden, wil hierin graag het voortouw nemen.

ACTIEPLAN ONDERZOEKSLOOPBAAN

Terechte aandacht

11. Het aspect '*human capital*' is ook op de internationale scène zeer belangrijk. Wil Vlaanderen in de toekomst op het internationale forum nog iets te betekenen hebben, dan moeten we ook over voldoende onderzoekspotentieel beschikken om de investeringen om te zetten en te laten renderen. We hebben er alle belang bij om een voldoende kritische massa aan excellente onderzoekers te hebben, eventueel via aantrekken van extra buitenlandse onderzoekers, om bepaalde onderzoeksactiviteiten in Vlaanderen te kunnen houden en nieuwe te ontplooiën. We stellen vast dat het voorspelde tekort aan onderzoekers zich nu al duidelijk manifesteert in enkele sectoren, mede veroorzaakt door tekort aan instroom en competitie tussen onzekere onderzoekscarrière mogelijkheden voor excellente onderzoekers in Vlaanderen en andere werkgelegenheid.

De aandacht die de beleidsbrief besteedt aan de ondersteuning van de loopbaan van onderzoekers is dan ook zeer terecht.

12. Een onderzoekscarrière wordt nog vaak beschouwd als een opeenvolging van mandaten in de academische sfeer die uitmonden in een permanente positie in het ZAP-kader. Daarnaast bestaat er een traject in R&D in het bedrijfsleven, met uiteindelijke posities in het management van R&D of totaal ongerelateerd aan het R&D-gebeuren. Beide trajecten hebben nauwelijks interfaces met elkaar.

Een R&D-carrière is evenwel geen geïsoleerd gegeven. Jongeren hebben meerdere keuzes na afstuderen (zeker in de knelpuntsectoren), in de loop van de carrière zijn er switches ... De dynamisering van de loopbaan kan een element zijn om werken in R&D aantrekkelijker te maken voor een aantal mensen. De huidige en toekomstige tewerkstellingsmogelijkheden worden immers enorm verruimd door de barrières tussen bedrijfsleven en academia naar beneden te halen. Een R&D-loopbaan kan een opeenvolging van functies in private en publieke organisaties inhouden. Deze intersectorale mobiliteit wordt nu echter institutioneel tegengewerkt. In zijn aanbeveling 26 heeft de VRWB struikelblokken geïdentificeerd rond intersectorale mobiliteit en mogelijke oplossingen aangebracht. De beleidsbrief kondigt een pilootprogramma voor intersectorale mobiliteit 'Baekeland' aan (*zie verder*). De Raad wenst constructief mee na te denken over deze problematiek.

Nood aan prioritisering

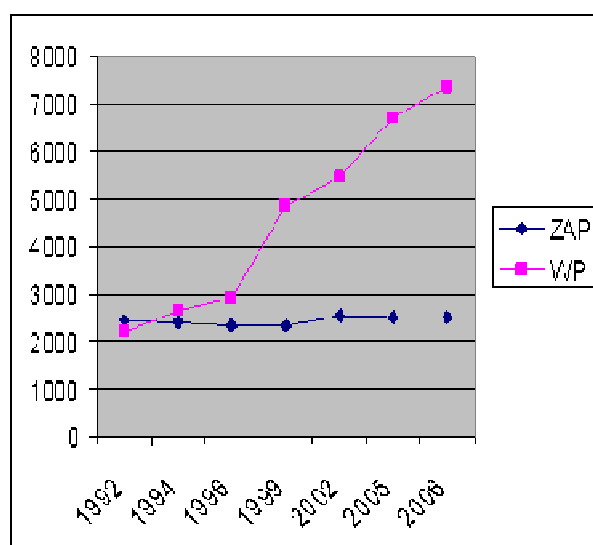
13. Voor het actieplan ‘onderzoekslapbaan’ wordt 8,17 miljoen euro uitgetrokken. Drie miljoen ervan is bestemd voor het Baekeland-programma. De beleidsbrief somt de verdere acties uit dit luik op (gelijkschakeling beurzen, tenure track, centrale website doctoraten) zonder enige uitleg of argumentatie over het te besteden bedrag.

Het bedrag dat voor dit actieplan wordt uitgetrokken is onvoldoende om alle acties uit dit luik te kunnen financieren. Hierin moeten dan ook prioriteiten worden gesteld. In de beleidsbrief Onderwijs en Vorming verklaart minister Vandenbroucke dat de prioritisering van de te ontwikkelen acties zal gebeuren op basis van de input uit de rechtstreekse dialoog met de onderzoekers tijdens de Hersentoeer van voormalig minister Fientje Moerman én in nauw overleg met de onderzoeksactoren. De VRWB stelt concreet als twee hoogste prioriteiten: tenure track en het Baekeland-programma.

Uitbouw academische lapbaan absolute noodzaak

14. Aandacht voor de uitbouw van een academische lapbaan is een absolute topprioriteit. Ter illustratie wordt in figuur 1 de evolutie getoond van het aantal ZAP-leden (op werkingstoelagen) t.o.v. het aantal wetenschappelijke personeelsleden (WP-leden met tijdelijke aanstelling op basis van competitief verworven financiering voor projecten of mandaten). Het is duidelijk dat de sterke toename van deze laatste ook een zwaardere belasting betekent voor de ZAP-ers vermits de kwaliteit en de efficiëntie van het doctoraatswerk niet mag dalen. Een inhaaloperatie voor bijkomende ZAP-mandaten is dus absoluut noodzakelijk.

Een éénmalige inspanning lost dit niet op; de aangewezen weg is een geleidelijk groeipad als onderdeel van een meerjarenplan. Zoals minister Vandenbroucke in zijn beleidsbrief Onderwijs aankondigt, zullen beide bevoegde ministers, in overleg met de universiteiten, zoeken naar structurele oplossingen die de doorstroming van doctorandi naar postdocs en naar posities bij het ZAP kunnen versterken.

Figuur 1: Evolutie ZAP (Zelfstandig Academisch Personeel) en WP (Wetenschappelijk Personeel op andere financieringsbronnen dan werkingstoelagen); uitgedrukt in VTE; alle Vlaamse universiteiten.

Bron: IOF-nota VLIR

15. Hierbij moet er aandacht zijn voor het institutionele kader waarbinnen enerzijds de onderwijs- en anderzijds de W&I-bevoegdheden worden uitgeoefend. De VRWB benadrukt dat de acties die door de verschillende ministers worden genomen, consequent en consistent moeten zijn.

16. In dit verband heeft de VRWB kennis genomen van de voorstellen die de VLIR op vraag van de minister van Wetenschap en Innovatie heeft uitgewerkt rond de loopbaanontwikkeling van onderzoekers. Het daarin voorgestelde model voor de invoering van een *tenure track*-stelsel laat toe om, in samenhang met andere bestaande postdoc korpsen, met eerder beperkte middelen een oplossing te bieden voor de loopbaanproblematiek. De VRWB ondersteunt ten volle punt 3 (*tenure track*) uit het VLIR-voorstel.

Baekeland: alle stakeholders betrekken bij uitwerking

17. Samenwerking onder de vorm van ‘gemengde interdisciplinaire onderzoeksteams’ uit bedrijfsleven en academische instellingen, wordt als de meest efficiënte vorm van technologietransfer beschouwd. De doelstelling van het Baekeland-programma, een pilootprogramma rond intersectorale mobiliteit tussen de academische wereld en het bedrijfsleven via gemengde doctoraten, wordt dan ook volledig ondersteund door de VRWB, die constructief wil meedenken aan het uitwerken van dergelijk programma. Het succes ervan zal echter bepaald worden door de modaliteiten van het programma. Het is noodzakelijk dat deze in gezamenlijk overleg tussen academische wereld (universiteiten en hogescholen) en het bedrijfsleven uitgewerkt worden. Enkel zo kan rekening gehouden worden met de bezorgdheden van beide partijen (IPR, wel of niet sturing van het doctoraatsonderzoek, gelijkwaardige erkenning van het doctoraat ...).

18. In elk geval wordt gepleit voor een snelle opstart, indien men effectief van start wil gaan bij het begin van het volgende academiejaar.

19. Verder dient onderzocht te worden of dit programma ook kan worden opengesteld voor postdoconderzoekers, zonder het principe van Baekeland uit te hollen. Op het postdocniveau ziet de Raad tal van mogelijkheden voor kennistransfer en minder praktische problemen voor dergelijke samenwerking.

20. Tegelijk maakt de Raad de randbemerking dat het IWT nu reeds in postdocmandaten (OZM) in bedrijven voorziet. Deze laatste kennen echter weinig en zelfs dalend succes. Daarnaast wordt ook weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor de IWT-aspiranten (specialisatiebeurzen) om een deel van hun tijd in een bedrijf door te brengen. Het zou interessant zijn om de redenen hiervoor na te gaan.

Versterking FWO-postdockorps

21. De beleidsbrief 2008 consolideert de in 2006 ingezette verhoogde instroom van FWO-postdocs door hiervoor in 2008 een toelageverhoging van 2,7 miljoen euro vast te leggen, en eenzelfde verhoging voor 2009 in het vooruitzicht te stellen. Dit is een zeer belangrijke versterking van het postdoctorale onderzoekskorps aan de Vlaamse universiteiten, dat op deze wijze definitief is verworven en waarbij de slaagkansen 34% bereiken (op basis van het huidige niveau van het aantal aanvragen). Dit sluit ook aan bij de doelstelling uit het VRWB-evenwichtenadvies 114 om de slaagkans op 35% te brengen.

Meer wetenschap en innovatie in de media

22. De VRWB onderschrijft de intentie voor meer wetenschap en innovatie in de media. In aanbeveling 31 'Communicatie over Wetenschap, Technologie en Innovatie via de Media' schuift de VRWB een aantal aanbevelingen naar voor omtrent de mogelijkheden van de media op het vlak van wetenschapsinformatie en -communicatie. Deze aanbeveling reikt een aantal oplossingen aan omtrent: (1) het toegankelijker maken van wetenschapscommunicatie via de media, (2) het optimaliseren van het netwerk tussen wetenschapsaanbieders en journalisten, (3) het bereiken van jongeren via de media, (4) de specifieke rol van de VRT in het kader van wetenschapscommunicatie, (5) het redactiebeleid en (5) het efficiënt en doelgericht gebruik van (overheids)middelen. De VRWB betreurt dat deze aanbeveling 31 niet wordt vermeld in de beleidsbrief.

23. Om nog meer synergie te creëren tussen de verschillende actoren (universiteiten, bedrijven, overheid ...) werkt de VRWB momenteel aan een aanbeveling rond een Vlaamse portaalsite voor de communicatie over Wetenschap, Technologie en Innovatie. Deze portaalsite is in de eerste plaats gericht op jongeren maar ook op andere geïnteresseerden zoals ouders, leerkrachten, journalisten ... Aan de hand van o.a. weblinks kunnen met deze portaalsite bestaande en toekomstige acties wat betreft wetenschapscommunicatie op een transparante manier gebundeld worden.

DE VERDERE UITBOUW VAN HET VLAAMS WETENSCHAPS- EN INNOVATIEBESTEL, MET AANDACHT VOOR BUDGETTAIRE EVENWICHTEN

Inleiding

24. De VRWB herhaalt zijn pleidooi uit het evenwichtenadvies 114 om, naast de prioritaire versterking van zinvolle samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen, ook de actoren zelf te versterken.

Versterken van zinvolle samenwerking

IOF

25. De VRWB beschouwt het IOF als een zeer geschikt instrument voor het verder uitbouwen van het universitaire innovatiebeleid, en heeft in haar adviezen (*cf. VRWB-advies 114 en brief aan minister Fientje Moerman*) meermaals aangedrongen hiervoor dringend een groeipad uit te tekenen. De begroting 2008 voorziet in een stijging met 5 miljoen euro tot 16,5 miljoen euro. De VRWB verwelkomt deze stijging ten zeerste en vraagt deze ook de volgende drie jaar aan te houden.

Programma strategisch basisonderzoek (SBO)

26. In dezelfde lijn als het IOF zou ook het SBO-programma meer middelen moeten krijgen. De VRWB pleitte in zijn advies 114 voor een slaagpercentage van 35%. Maar het advies vroeg ook dat het SBO-programma wordt bijgestuurd i.f.v. de effectiviteit van de samenspraak/zinnvolle samenwerking. Projecten zouden mee geïnspireerd moeten worden door toekomstige noden, via samenspraak met bedrijven, en zinnvolle samenwerking moet worden gestimuleerd indien dit een meerwaarde betekent.

27. Ook in de effectmeting SBO was een van de aanbevelingen om de bedrijfswereld actiever en in een vroeger stadium te betrekken. Het IWT heeft in zijn laatste oproep de modaliteiten in die zin aangepast. Eén van die modaliteiten, nl. de facultatieve cofinanciering voor deelname aan SBO-programma's, heeft voor- en nadelen. Enerzijds zal er een betere mix zijn tussen het vraaggedreven en aanbodgedreven karakter van SBO-projecten en een betere en vroegere interactie met geëngageerde bedrijven. Anderzijds bestaat het gevaar dat een aantal bedrijven in minder innovatieve sectoren afhaken.

TETRA-fonds

28. Ondanks de mooie resultaten van de effectmeting en het succes van het programma, is het 'continuïteitsprobleem' hét knelpunt van dit programma, zowel voor de hogescholen als voor de bedrijven. Dergelijk onderzoek is niet ingebed in een onderzoeksgroep, er is een grote doorstroom van onderzoekers binnen de hogeschool en uitstroom naar bedrijven, de looptijd van de onderzoeksprojecten (en dus samenwerking) is eerder kort. De VRWB vraagt deze continuïteitsproblematiek aan te pakken. Het is immers belangrijk voldoende kritische massa te bereiken die een continue stroom aan technologieoverdracht op gang kan brengen. Ongetwijfeld is hier een rol weggelegd voor de associaties.

Versterken actoren

Versterking van de universitaire draagkracht

Reële kost onderzoek en universitaire omkadering

29. Het laatste decennium is er dankzij de inspanningen van de minister van Wetenschap en Innovatie een sterke groei in project- en mandaatfinanciering voor het academisch onderzoek. De structurele financiering (1ste geldstroom) vanuit de onderwijsbegroting heeft deze groei evenwel niet gevolgd. De lage basisfinanciering, gecombineerd met een lage overhead, resulteert in een probleem van continuïteit en omkadering en legt een hypotheek op de draagkracht van de Vlaamse universiteiten. Een remediering is wenselijk.

In zijn evenwichtenadvies 114 reikt de VRWB verschillende pistes aan om de draagkracht van de universiteiten te versterken. Naast de voor de hand liggende vraag voor een verhoging van de 1ste geldstroom, denkt de VRWB ook aan alternatieve manieren om enerzijds de reële kost van onderzoek op te vangen (*hogere overhead mits behoud van de nettokoopkracht van projecten, defiscalisatie, verhoging van de tarifiering bij industrieel contractonderzoek, aanpassen financieringsmodaliteiten (full cost), of een combinatie van deze maatregelen*), en anderzijds de omkadering te verbeteren (*extra BOF-ZAP-mandaten, tenure-track, creëren van contracten van onbepaalde duur (gelijkgesteld aan ZAP) via middelen die op*

andere manieren verworven zijn ...). Bij deze alternatieve trajecten moet er aandacht zijn voor het institutionele kader waarbinnen enerzijds de onderwijs- en anderzijds de W&I-bevoegdheden worden uitgeoefend.

30. Ook voor de hogescholen stelt zich dergelijk continuïteitsprobleem vanwege een structurele onderfinanciering gekoppeld aan een uitbreiding van hun takenpakket.

Versterken FWO en BOF

31. Cf. zijn evenwichtenadvies 114 herhaalt de VRWB het pleidooi om de bestaande financieringskanalen FWO en BOF verder te versterken. Dit zou aan de universiteiten de ruimte geven die nodig is om de ontstane dynamiek verder te zetten, de systemen optimaal te laten renderen en de slaagpercentages voor zowel de mandaten als de projecten op een aanvaardbaar niveau (35%) te brengen.

Instellingen voor postinitieel onderwijs

32. Een stijging met 1 miljoen euro voor het onderzoeksluik van ITG en Vlerick, lijkt toch wel heel significant. De VRWB merkt op dat deze toewijzing van middelen mogelijk wel terecht en geoorloofd kan zijn, maar dat elke verantwoording in deze ontbreekt. Meer duidelijkheid is gewenst over de precieze doelstelling van deze middelen.

Toegepast biomedisch onderzoek

33. Het programma toegepast biomedisch onderzoek vult een lacune in het huidige systeem en beantwoordt aan een belangrijke vraag. Ook andere landen (zoals de VS, Canada, Zweden en het VK) hebben grootse programma's opgezet. Vlaanderen moet nú reageren om zijn bevoorrechte positie niet te verliezen. De VRWB verwijst hier naar de werkzaamheden van zijn adhoc werkgroep 'Translationeel onderzoek' ter voorbereiding van het advies dat in het voorjaar 2008 zal worden uitgebracht.

Versterken innovatiepotentieel bedrijven

Directe subsidies voor O&O-projecten van bedrijven en het KMO-programma

34. De VRWB is verheugd over de stijging met 20 miljoen euro van de 'vrije' middelen voor O&O-projecten van bedrijven die de beleidsbrief aankondigt. Dit is in lijn met het in advies 114 vooropgestelde streefdoel om het aandeel van deze middelen in het globale O&O-budget terug op 12% te brengen.

35. Het KMO-innovatieprogramma van het IWT is administratief belastend voor een KMO die dan ook soms terugdeinst om een aanvraag in te dienen. Vereenvoudiging op alle niveaus dringt zich dan ook op.

36. De VRWB vraagt dat er werk wordt gemaakt van het reeds lang aangekondigde KMO-innovatieactieplan, dat opnieuw wordt herhaald in de beleidsbrief. De Raad onderstreept het belang ervan om een significant deel van het Vlaamse innovatiepotentieel aan te boren en te versterken. Nu de doorlichting van het innovatie instrumentarium is afgerond, houdt niets de regering nog tegen om het KMO-innovatieactieplan op te starten.

Innovatief aanbesteden

37. De VRWB juicht de uitwerking van operationele formules voor innovatief aanbesteden toe. Dit instrument heeft een groot potentieel dat tot op heden onvoldoende wordt benut. Er is daarbij inderdaad nood aan een aantal succesvolle praktijkcases op korte termijn. Hier kan gedacht worden aan toepassingen in de welzijnssector, telematica, e-government, beveiliging, enz. Wel is het belangrijk dat in de verschillende relevante beleidsdomeinen de politieke wil bestaat dit instrument te hanteren, zodat aanbestedende diensten effectief meestappen.

Optimaliseren randvoorwaarden

Intellectuele eigendom

38. De beleidsbrief kondigt aan jaarlijks een bedrag van 0,5 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het ondersteunen van KMO's bij het indienen van internationale octrooiaanvragen. Dit is een zinvol initiatief. Er dient hierbij opgemerkt te worden dat het gemeenschapsoctrooi hét belangrijkste middel is om internationale octrooiaanvragen te stimuleren. Het bestaan van het gemeenschapsoctrooi zou het effect van de maatregel uit de beleidsbrief zelfs nog versterken. De VRWB vraagt daarom dat de minister zich actief zou inzetten voor het gemeenschapsoctrooi.

GRENDOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING

Actieplan internationale samenwerking

39. De diverse activiteiten inzake internationale samenwerking zullen, volgens de beleidsbrief, worden samengebracht in een visienota, met daaraan gekoppeld een jaarlijks actieplan. Voor het actieplan 2008 wordt in 2,1 miljoen euro voorzien. De VRWB vraagt dat deze visienota en het actieplan in een vroeg stadium aan de Raad wordt voorgelegd.

Bilaterale samenwerking

40. Bij de bilaterale samenwerking wordt enkel expliciet verwezen naar Nederland en Wallonië. Nochtans bestaat er vanuit Nord-Pas-de-Calais, en zeker vanuit Lille, sterke interesse voor samenwerking met Vlaanderen. Ook de contacten met de kennisregio Nordrhein-Westfalen dienen, eventueel in samenwerking met Nederland, aangehaald te worden.

De samenwerking Vlaanderen - Wallonië, via één besluitvorming wordt bemoeilijkt door verschillende subsidiereggeving, waardoor overlap optreedt in een klein land als België. Betere afstemming op beleidsniveau is in de beide regio's noodzakelijk.

Multilaterale samenwerking

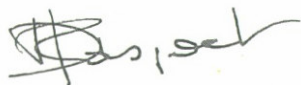
41. Wat betreft het Zevende Europese Kaderprogramma verwijst de VRWB naar zijn aanbeveling 32 'Versterking van de Vlaamse deelname aan KP7'. Deze aanbeveling stelt o.a. dat de Vlaamse deelname aan het Kaderprogramma op verschillende niveaus (EU-cellen, VCP, VLEVA ...) maximaal ondersteund dient te worden. De VRWB vraagt aandacht

voor deze liaisonfuncties met de Europese Commissie; een versterking en optimalisatie dringt zich op.

42. Daarnaast dient er extra aandacht besteed te worden aan de verhoging van de deelname van KMO's. Hiervoor schuift de VRWB in zijn aanbeveling 32 een aantal concrete acties naar voor.

43. De middelen van het Europese Kaderprogramma voor onderzoek, en meer specifiek binnen de ERC, zijn nog steeds zeer gering in vergelijking met de middelen die binnen de verschillende lidstaten voor onderzoek worden verdeeld (ongeveer 6%). Hoog kwalitatieve aanvragen kunnen niet worden gehonoreerd vanwege budgettaire restricties.

De enige - politiek verdedigbare - manier om hieraan iets te veranderen, lijkt een verschuiving van de budgetten binnen de EU. Daarom wordt voorgesteld dat de minister zich op het Europese forum uitspreekt voor een stijging van de middelen voor onderzoek.

Danielle Raspoet
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

K. Vinck, voorzitter
D. Raspoet, secretaris

VRWB
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35, bus 13
B-1030 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.be

